

Către: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Competitivitate

Referitor la Ghidul solicitantului Acțiunea 4.1.1 Investiții în activități productive, publicat în consultare pe 10 septembrie 2021

Având în vedere că Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene – AM POC a lansat în consultare publică proiectul de ghid al solicitantului menționat mai sus, dorim să facem următoarele propuneri de modificare a acestuia:

1. **Renunțarea la principiul „primul venit - primul servit” ca modalitate de acordare a granturilor și înlocuirea acestuia cu selectarea proiectelor la finanțare în ordinea descrescătoare a punctajelor obținute.** Acest principiu nu generează plus-valoare nici pentru potențialii beneficiari, nici pentru Finanțator nefiind încurajată calitatea proiectelor și punând o presiune consistentă și nejustificată atât asupra aplicanților și profesioniștilor din zona de consultanță, cât și asupra sistemului tehnic de depunere. Principiul finanțării în ordinea depunerii proiectelor este funcțional doar în cazul liniilor de finanțare cu număr limitat de potențiali aplicanți (de exemplu proiecte de infrastructură cu beneficiari publici etc), însă în cazul liniilor de finanțare dedicate mediului de afaceri se pot dovedi cu adevărat dezastruoase atât ca proces de depunere în sine, cât și ca percepție publică asupra capacității autorităților, după cum istoria finanțărilor a arătat-o deja. Redăm mai jos doar două situații care au rămas adevărate exemple de „așa nu” în gestionarea finanțărilor:

– Schema de minimis instituită prin H.G. nr. 274/2013 pentru sprijinirea investițiilor realizate de IMM-uri. Sesiunea de depunere s-a încheiat urmare a epuizării fondurilor după doar 5 minute și 54 de secunde de la deschidere provocând indignare generală la nivelul mediului de afaceri. Urmare a disfuncționalităților din procesul de depunere (sistem online care nu a făcut față numărului mare de aplicații), Ministerul Finanțelor a fost nevoit să anuleze sesiunea și să reia ulterior schema, sub o formă îmbunătățită.

– Granturile pentru Capital de lucru (Măsura 2 conform OUG 130/2020) – platforma a funcționat defectuos în ziua depunerii, mulți aplicanți considerându-se complet dezavantajați. A fost necesară alocarea de fonduri suplimentare pentru a încerca repararea întregii situații, însă percepția cu privire la depunerea pe principiul primul venit-primul servit ca fiind una complet inechitabilă a rămas.

Este greu de înțeles cum în condițiile în care principiul primul venit-primul servit a generat eșecuri atât de răsunătoare la nivelul finanțărilor în România, o autoritate de management cu experiență atât de consistentă în gestionarea de finanțări europene ca AM POC propune o astfel de modalitate de selectare la finanțare pe o linie cu un interes atât de mare (la sesiunea din iarnă a Măsurii 3 au fost peste 27.000 de aplicații depuse).

Soluția firească și implementabilă (chiar și în condițiile resurselor limitate de timp) este aceea a selectării proiectelor în ordinea descrescătoare a punctajelor obținute, în condițiile în care grila propusă de AM POC prin ghid nu vizează oricum o punctare „manuală” pe baza evaluării calitative a aplicațiilor depuse, ci mai degrabă o evaluare „automată”, de tip pre-scoring.

2. **Simplificarea aplicației MySMIS aferentă acestei linii de finanțare sau revenirea la depunerea prin platforma granturi.imm.gov.ro pe modelul Măsurii 3 aferente OUG 130/2020.** Cererea de finanțare propusă în Ghidul aflat în consultare este extrem de complexă și nejustificat de complicată în condițiile tipului de proiecte care se dorește a fi finanțat, faptului că grila de evaluare nu cuprinde criterii care să se referă la calitatea conținutului cererii de finanțare depuse, precum și timpului limitat propus pentru pregătirea și depunerea cererilor de finanțare. O variantă simplificată a aplicației, în care să nu fie

necesară completarea efectivă a câmpurilor cererii de finanțare din MySMIS (ex. Grupul țintă, Context, Justificare, Metodologie etc) și concentrarea exclusiv pe elaborarea și încărcarea în MySMIS a planului de afaceri ar fi cu mult mai aproape de nevoile actuale ale potențialilor beneficiari, de realitatea contextului depunerii (resurse limitate de timp pentru etapa de depunere, evaluare și contractare a proiectelor), cât și de capacitatea efectivă a autorității de management de evaluare a aplicațiilor depuse în contextul timpului limitat.

3. **Permiterea accesului la finanțare și a întreprinderilor care nu au avut scădere de cifră de afaceri în anul 2020 față de 2019.** Rațiunea instrumentului REACT-EU este, conform regulamentului de instituire a acestuia, de a sprijini ameliorarea efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și a consecințelor sale sociale și pentru pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiei. Niciuna dintre prevederile acestui regulament nu prevede excluderea de a accesul la aceste fonduri a afacerilor care au reușit să aibă rezultate decente în 2020 sau care se află în industrii ce au fost și sunt afectate indirect de pandemia COVID (și ale căror dificultăți și scăderi nu s-au reflectat instant și direct în scăderea cifrelor de afaceri din 2020).

Preambulul regulamentului REACT-EU este foarte clar în această privință: *(11) Pentru a completa acțiunile deja disponibile în sfera de aplicare a FEDR, astfel cum a fost extinsă prin Regulamentele (UE) 2020/460 și (UE) 2020/558, statelor membre ar trebui să li se permită în continuare să utilizeze resursele REACT-EU în principal [...] pentru furnizarea de sprijin sub formă de capital de lucru sau de sprijin pentru investiții în favoarea IMM-urilor, inclusiv sprijin sub formă de consiliere, în special în sectoarele cele mai afectate de pandemia de COVID-19 și care au nevoie de o revitalizare rapidă, precum turismul și cultura, pentru investiții care contribuie la tranziția către o economie digitală și verde [...].*

Excluderea complet de la finanțare a afacerilor care nu au avut scădere de cifră de afaceri în 2020 față de 2019 este, așadar, complet nejustificată, asigurând un tratament inegal și îngrădind dreptul unei părți semnificative de întreprinderi de a beneficia de măsurile de sprijin instituite de Uniunea Europeană.

Solicităm, așadar, ca întreprinderile care nu au înregistrat scădere a cifrei de afaceri în 2020 față de 2019 să fie cuprinse între cele finanțabile prin Acțiunea 4.1.1 Investiții în activități productive, precum și renunțarea la punctarea prin grila de evaluare tehnică a gradului de scădere a cifrei de afaceri în 2020 față de 2019. Considerăm că este un nonsens ca o linie de finanțare ce privește investițiile, fie ele de redresare în contextul COVID, să considere ca fiind cele mai finanțabile și cu cea mai mare șansă de a performa acele afaceri care au fost grav afectate de criza COVID și care demonstrează cea mai mare scădere de cifră de afaceri de la un an la altul.

Interpretarea eligibilității intervențiilor finanțabile prin REACT-EU într-o notă așa de limitativă reflectă mai degrabă superficialitate în dezvoltarea de direcții concrete de sprijinire a ieșirii mediului de afaceri din criză prin utilizarea instrumentelor și resurselor puse la dispoziția statului nostru de către Uniunea Europeană, ceea ce este regretabil și îngrijorător, cu atât mai mult cu cât întregul mediu de afaceri (nu doar anumite sectoare) s-a confruntat cu o multitudine de provocări în ultimul an și jumătate.

4. **Eliminarea din lista de cheltuieli eligibile a spațiilor.** Această prevedere este una dintre cele mai controversate incluse în predecesorul acestei finanțări (Măsura 3 din OUG 130/2020) și unul dintre motivele pentru care s-a decis anularea acesteia. În plus, achiziția de clădiri nu aduce un real beneficiu în termeni de impact pentru redresarea și reziliența întreprinderilor afectate de criza COVID. În schimb, ar trebui mult mai consistent încurajate și sprijinite la finanțare achizițiile în favoare digitalizării, inovării și eficienței energetice a fluxurilor de producție/prestare a serviciilor.

5. **Introducerea unui prag maxim de grant solicitat raportat la cifra de afaceri a întreprinderii aplicante (criteriu de eligibilitate) și punctarea mai avantajoasă în evaluarea tehnică și financiară a acelor aplicanți care au o conduită prudentă.** Forma actuală a Ghidului nu corelează în niciun fel grantul solicitat de capacitatea aplicantului de a gestiona finanțări consistente. Într-un exemplu extrem (dar nu imposibil pe actuala formă a Ghidului), o întreprindere cu cifră de afaceri în 2019 de 10.000 de euro și căreia i-a scăzut cifra de afaceri la 5.000 de euro în 2020, ar putea primi un grant de 1.000.000 de euro prin această acțiune, fără a exista o garanție reală că acel aplicant are capacitatea tehnică, financiară și operațională de a duce la bun sfârșit o investiție de așa amploare.

Așadar, solicităm ca, similar altor linii de finanțare în care se evaluează capacitatea financiară a unui aplicant, să nu fie permisă solicitarea unei asistențe financiare nerambursabile peste maximum dublul valorii cifrei de afaceri din anul de referință (2019), cu punctarea mai bună în evaluarea tehnică a întreprinderilor care solicită un grant mai mic de 60% din cifra de afaceri pe 2019, pentru a încuraja mai degrabă acele investiții prudente și cu risc redus de a nu fi duse la bun sfârșit cu succes.

Considerăm, totodată, că este necesară și impunerea unui prag minim al grantului solicitat (de exemplu 50.000 euro) astfel încât procesul de depunere și de implementare a acestei linii de finanțare să nu fie încărcat administrativ suplimentar prin intrarea la finanțare a unor proiecte de valori foarte mici.

6. **Clarificarea modului de interpretare și evaluare de către evaluatori a criteriului din grila actuală:**

Investiție de minim 20% din valoarea proiectului în conformitate cu prevederile Anexei I din Propunerea de REGULAMENT DELEGAT AL COMISIEI (UE) de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului privind stabilirea criteriilor tehnice de screening pentru determinarea condițiilor în care o activitate economică se califică ca contribuind în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă acea activitate economică nu cauzează nici un prejudiciu semnificativ oricărui dintre celelalte obiective de mediu.

În condițiile în care Regulamentul menționat include mai degrabă informații privind conformarea activităților economice din diferite sectoare la obiectivele de mediu și nu reprezintă un ghid de efectiv încadrare a posibilelor echipamente și tehnologii achiziționate ca fiind relevante pentru adaptarea la schimbările climatice. Clarificările publicate în cursul săptămânii trecute pe această temă nu sunt concludente din perspectiva evaluării pe această linie de finanțare și în condițiile în care grila de evaluare de această acțiune se dorește a fi mai degrabă una „automată” de tip pre-scoring și nu una „manuală” pe baza evaluării calitative a aplicațiilor depuse.

Având în vedere cele menționate mai sus, vă solicităm să revizuiți conținutul ghidului solicitantului.

Vă stăm la dispoziție pentru orice informații suplimentare considerați că sunt necesare și vă asigurăm de întreaga noastră disponibilitate pentru a dezvolta linia de finanțare care să ofere un sprijin real mediului de afaceri.

În numele echipei fonduri-structurale.ro,

Cristina Pojoga,
Partener & Consultant Senior
fonduri-structurale.ro